

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează **ADMINISTRAȚIEI** Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează **REDAȚIEI** Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Pentru solidaritate și colaborare

La marea adunare pancreeștină a 2-a pentru pace din 1964 a fost ales pentru continuarea lucrărilor un Comitet consultativ, de 165 membri și ca temă principală de conduită a fost ales textul din Evanghelia după Matei, în care Mîntuitorul Iisus Hristos zicea: „Fericiți sînt făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema” (Matei 5, 9).

În consecință, pentru precizarea tematicii de lucru, în comisiile de studii, teologică, internațională, ecumenică, a tineretului și economică, s-a discutat asupra conținutului următorului îndemn: prin solidaritate și colaborare spre dreptate și pace pe pămînt. A fost aleasă această concluzie, pentru că în ea se încadrează pentru actualitate legea iubirii către semen, pe care a dorit-o Mîntuitorul să fie îndrumătoare în viață.

Sesiunea Comitetului consultativ s-a ținut la Budapesta, între 12—17 octombrie 1965, și au participat la ea 220 delegați, din toate continentele, din 37 de țări (18 europene, 10 africane, 5 americane și 4 asiatice), împărțiți în 12 confesiuni principale, așa că pe drept cuvînt sesiunea poate fi considerată chiar pancreeștină. În delegația română erau I. P. Sf. Mitropolit Iustin al Moldovei și Sucevei, I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al Banatului, dl episcop reformat Al. Buthi din Oradea, profesorii I. G. Coman și M. Șesan și inspectorul patriarhal I. Georgescu.

În rugăciunea inaugurală, pastorul A. Nelson din Ghana a pornit de la textul: „Fericiți făcătorii de pace” pentru a ajunge la finalul acțiunii „și pe pămînt pace și între oameni bunăvoire” (Luca 2, 14). În adevăr, consilierul H. Kloppenburg din Germania Federală a stăruit apoi asupra faptului că precum există o solidaritate între creștini, întru Hristos Mîntuitorul, așa trebuie să existe și o solidaritate între oameni-cetățeni, întru numele omenirii întregi; această solidaritate îndeamnă la colaborare și prin ea spre adevăr, dreptate și pace în lume. De aceea și pastorul reformat L. Bakos a accentuat în meditația sa, că creștinii fiind soli ai lui Hristos, ei trebuie să stăruie pentru împăcare cu Dumnezeu și prin dreptatea Lui să trăiască în armonie pe pămînt (2 Cor. 5, 19—21).

Pe baza acestor texte, președintele Conferinței creștine, prof. J. Hromadka a putut apoi să-și dezvolte referatul amplu despre necesitatea ca creștinismul să contribuie conștient la lucrarea păcii, fără de care nu este posibil progresul actual

al omenirii întregi. În continuare cu această problemă s-au ocupat coreferenții din cele patru continente și anume: E. Coker a desfășurat tema din punct de vedere african, R. Chandran din India l-a prezentat din punct de vedere asiatic, I. P. Sf. Mitropolit Nicolae al Banatului din punct de vedere european și prof. Julio de Santa Ana din Uruguay din punct de vedere al respectivului continent, dar totuși și în solidaritate internațională. În adevăr aceasta era determinată de învățătura Mîntuitorului Iisus Hristos, că împărăția cerurilor se ia cu străduință (Mat. 11, 12), că fără de pace cu toată lumea nimeni nu va vedea pe Hristos (Evrei 12, 14), că de aceea trebuie susținute acțiuni de „bun samarinean”, dar nu din simpla milă, ci din datorie față de semen care este oriunde un împreunăfrate, potrivit apelului apostolic: bucurați-vă cu cei ce se bucură și plîngeți cu cei ce plîng (Rom. 12, 15), căci toți oamenii sînt din același neam (Fapte 17, 28) și creștinul este obligat a ajuta pe semenul său (Gal. 6, 2), pentru că Domnul este Dumnezeu și al dreptății (Is. 30, 18). Prin urmare credinții să nu iubească cu vorba, numai din gură, ci cu fapta și cu adevărul (1 Ioan 3, 18), căci credința fără de fapte este moartă (Iacob 2, 17).

În consecință, cele cinci grupe de discuții: teologică, internațională, ecumenică, a tineretului și economică, s-au străduit timp de două zile să definească conținutul solidarității și colaborării creștine actuale și în acest sens au luat cuvîntul cei mai proeminenți luptători pentru pace, arhieriei, preoți, teologi, laici, femei și tineri, prezenți la sesiune și cunoscuți în toată lumea pentru străduințele lor generoase de a contribui la liniștirea frământărilor mondiale. Între ei se numără I. P. Sf. Mitropolit Iustin al Moldovei, I. P. Sf. Mitropolit Emilian din Patriarhia ecumenică, I. P. Sf. Mitropolit Nicodim din Leningrad, arhiepiscopul luteran J. Kiviit din R. S. Estonia, episcopul luteran A. Wantula din Varșovia, episcopul evanghelic M. Mitzenheim din Germania Democrată, președintele bisericesc M. Niemöller din Germania Federală, prof. G. Casalis din Paris, prof. De Graaf din Olanda, pastorul J. Cadier din Dahomey, rev. A. Thampy din India, prof. J. Ogawa din Japonia, prof. H. Vogel din Berlin, rev. J. Heidbrink din S.U.A. și alții alții.

De aceea în Rezoluția finală, ca sumă a discuțiilor, s-au prevăzut următoarele:

(Continuare în pag. 2)

Vizită la Sibiu

Biserica luterană C.A. (Sibiu) și Biserica luterană sinodo-presbiteriană (Cluj) au fost primite ca membre în Alianța Mondială Luterană, care cuprinde 72 de biserici luterane din diferite țări. Ca să transmită această hotărîre a Alianței Mondiale Luterane, au făcut o vizită în țara noastră — ca oaspeți ai Bisericilor luterane — Dr. K. Schmidt Clausen, secretarul general al A.M.L., Paul Hoffman, director al Comisiei Teologice, pastorul Paul Hansen, secretar. În spirit ecumenist oaspeții au luat contact nu numai cu Bisericile luterane, ci și cu Bisericile ortodoxă și reformată.

După ce au fost la București și Brașov, în ziua de luni, 18 octombrie a. c. au participat în Sibiu la un program, desfășurat la Institutul Teologic ortodox de grad universitar și la Episcopia și catedrala luterană.

La Institutul Teologic a avut loc o întîlnire cu profesorii de teologie de la acest Institut, prezenți fiind și reprezentanți ai profesorilor de teologie luterani (d. decan Binder ș. a.) și reformați (d. rector St. Juhasz, ș. a.).

P. C. rector S. Vlad spune că oaspeții Bisericii luterane sînt și prietenii noștri, întrucît între ortodocși și luterani există legături de prietenie, și arată că profesorii de la Institutele Teologice ortodox și protestant colaborează și lucrează împreună teme ecumenice.

În desfășurarea ședinței, d. secretar Kurt Schmidt-Clausen s-a referit la organizarea Alianței Mondiale Luterane și la relațiile cu Biserica Ortodoxă și cu Biserica romano-catolică. Relațiile bisericilor luterane cu Bisericile ortodoxe au adus — zice d. K. Schmidt-Clausen — roade foarte interesante. Așa sînt relațiile din cadrul Consiliului Ecumenic al Bisericilor, legăturile cu reprezentantul Patriarhiei de Constantinopol (la Geneva), colaborarea strînsă între observatorii luterani și ortodocși la Conciliul II Vatican, dialogul cu Biserica ort. rusă (la Moscova), dialogul cu Biserica ortodoxă din America, etc. Biserica luterană e interesată pentru dialogul cu Biserica ortodoxă. Relațiile strînse dintre ortodocși și luterani în Transilvania constituie un exemplu bun și pentru alte regiuni.

De altfel Biserica luterană e în dialog și cu alte Biserici, aceasta pentru că sîntem convinși că în vremea noastră există probleme mari, pe care nu le poate rezolva o singură confesiune, ci trebuie să fie angajate toate confesiunile, întreaga creștinătate, în rezolvarea lor.

În ce privește dialogul cu Biserica romano-catolică acesta e dificil. Deși Conciliul II Vatican a acceptat principiul colegialității (episcopale), care ne interesează și pe noi (ortodocșii și luteranii), totuși dominația papalității a fost reafirmată cu vigoare, menținîndu-se astfel primatul (episcopatul universal) și înfalibilitatea

(Continuare în pag. 2)

Pentru solidaritate...

(Urmare din pag. 1)

1. obligația creștinilor, izvorită din cuvântul Mântuitorului cu privire la judecata finală (Mat. 25, 31—46), de a nu fi străini față de problemele vieții semenilor, pentru că toate îndemnurile Mântuitorului sînt pentru viața de pe acest pămînt; 2. necesitatea contribuției creștinilor pentru înlăturarea focarelor de războie din lume, cum se întîmplă în Vietnam, în Angola, Rhodesia, Mozambic, Congo și în alte părți ale lumii; 3. necesitatea realizării dezarmării generale, crearea de zone regionale denuclearizate și sprijinirea tuturor acțiunilor care le pot înlătura, și 4. aplicarea de măsuri concrete din partea creștinilor pentru dovedirea solidarității și colaborării între oameni, popoare și state, pentru a fi izgonite din viața omnirii ioametea, nevoile, bolile, sărăcia și războiul ucigător și distrugător de vieți și bunuri.

Pentru reușita acestor strădării, participanții la sesiunea Comitetului consultativ s-au rugat în Duminica din 17 oct. în numeroase biserici, precum și la liturghii ecumenice din catedrala reformată și cea ortodoxă din Budapesta.

În adevăr, ceea ce s-a discutat la această ședință a fost de importanță covârșitoare pentru orice creștin, pentru îndrumarea vieții lui, ca să nu treacă nepăsător și rece față de lipsurile semenilor, cum au trecut sacerdoții pe lângă cel căzut între tîlhari (Luca 10, 30—37), căci oricare creștin are datoria să fie un samarinean bun pentru semenii săi. În acest scop și Sf. Evanghelie și Biserica îi pun la dispoziție atît învățătura cît și mijloacele sufletești potrivite, numai să facă uz de ele, ținînd minte că Mântuitorul va spune fiecăruia: „întrucît nu ai făcut unuia dintre acești mici, nici mie nu mi-ai făcut”!

Prof. M. Șesan

Vizită la Sibiu

(Urmare din pag. 1)

papii. Practic papa Paul VI a arătat ce însemnează acest primat prin faptul că în septembrie a. c., în vreme ce se ținea sesiunea a patra a Conciliului II Vatican, fără să consulte nici Conciliul, nici pe cardinali, a dat o Enciclică despre Sfînta Euharistie, în care respectă toate distincțiile filozofice aristotelice referitoare la Euharistie, ca și cînd acestea ar exprima învățătura Bisericii. Cardinalul Alfrink, arhiepiscop de Utrecht (Olanda) a aflat de Enciclică din ziare, deși în ea se condamnă păreri ale teologilor catolici olandezi. Se-nțelege că în astfel de condiții dialogul nu e posibil. Vaticanul rămîne încă un mare semn de întrebare. Conciliul II Vatican, deși a dat impresia unei înnoiri, totuși eclesiologia a fost formulată în așa fel încît se pare că ea a devenit mai romano-catolică decît era înainte.

Dl director Paul Hoffman a dat lămuriri despre felul cum lucrează comisia Teologică a Alianței Mondiale Luterane.

În încheiere, P. C. rector Sofron Vlad mulțumește că ni s-a dat ocazia de a vorbi de la inimă la inimă. În patria noastră e promovată colaborarea între culte. Teologii ortodocși de la București și Sibiu și teologii protestanți de la Cluj și Sibiu tratează împreună probleme teologice în spirit de frățietate ecumenică. Colaborarea aceasta în cerc mic poate fi extinsă în cerc mare peste hotare. Apropierea între Biserici contribuie la apropierea între popoare.

Întîlnirea de azi ne-a ajutat să ne cunoaștem mai bine și a întărit dorința de a continua lucrarea în spirit frățesc.

La recepția de la Episcopia luterană au participat ca reprezentanți ai Mitropoliei Sibiului: P. C. vicar Tr. Belășcu, rector Sofron Vlad, arhim. N. Mladin, prof. Gr. Marcu, prot. I. Munteanu. În cuvîntul Eminenței Sale episcopului Fr. Müller s-a arătat — între altele — că în patria noastră, unde s-au întîmplat mari schimbări politico-sociale — există o conviețuire pașnică între culte. Biserica trebuie să slujească, nu să stăpînească. Exprimă dorința ca prin acțiuni unite să pătrundă pretutindeni între Biserici și popoare conviețuirea pașnică. Dl secretar general Kurt Schmidt-Clausen a spus — între altele — că bisericile luterane s-au unit în A. M. L., nu ca să se izoleze, ci ca să lucreze împreună cu alții spre binele tuturor oamenilor, indiferent de naționalitate, rasă, nivel de cultură, căci Domnul Hristos iubește pe toți oamenii. De aceea exprimă bucuria că la recepție sînt de față și Bisericile surori (ortodoxe, reformate, etc.), ceea ce e un semn al ecumenismului creștin. Conclucrarea între Biserici e și în interesul conviețuirii pașnice.

În Catedrala luterană d. K. Schmidt-Clausen a vorbit despre apostolatul iubirii, iubire care îmbrățișează pe toți oamenii.

De la Sibiu oaspeții au plecat la Cluj, unde a avut loc o consfătuire cu profesorii de teologie de la Institutul Teologic Protestant de grad Universitar, la care au participat și P. C. rector S. Vlad, pr. prof. Iz. Todoran de la Institutul Teologic din Sibiu. Agapa s-a dat de către episcopia ortodoxă. În cuvîntul rostit de P. Sf. Teofil al Clujului și în răspunsul d-lui K. Schmidt-Clausen s-a exprimat frățietatea ecumenică prin care Bisericile se apropie unele de altele și aduc contribuția la cauza păcii și prieteniei dintre popoare.

N. M.

ȘTIRI

Vineri, 15 octombrie 1965, a avut loc, sub președinția I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae, ședința Permanenței Consiliului Eparhial împreună cu Comisia pentru pictarea Catedralei Mitropolitane din Sibiu. I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae dă laudă lui Dumnezeu că se apropie timpul cînd Catedrala poate fi redată destinației sale îmbrăcată în haina unei picturi noi. Urmează să fixăm data sfințirii, după ce se va face recepția picturii de către Comisia de recepție și se vor face toate pregătirile necesare. Iau cuvîntul: P. C. rector S. Vlad, P. C. Prof. I. Munteanu, prof. I. Ivan. Drept urmare a acestei ședințe a fost chemat la Sibiu d. prof. I. D. Ștefănescu, pentru recepționarea picturii.

Luni, 25 octombrie 1965, a avut loc ședința Comisiei de pictură a Arhiepiscopiei noastre, care s-a ocupat de la început de mersul lucrărilor la Catedrala din Sibiu. Au participat toți membrii Comisiei. Au fost prezenți și d. prof. univ. î. r. I. D. Ștefănescu și d. pictor Avachian de la Comisia de pictură a Sf. Patriarhii. Dl prof. I. D. Ștefănescu a prezentat constatările făcute de Domnia Sa și de d. Avachian în legătură cu lucrarea executată de dl Keber, concluzia fiind că pictura este bună. De asemenea a comunicat dorința I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae de a se face binecuvîntarea Catedralei anul acesta la Sf. Nicolae. Comisia a discutat asupra a ceea ce trebuie făcut pentru a se pregăti praznicul Catedralei îmbrăcată în podoabă nouă. Comisia a exprimat deosebite mulțumiri I. P. Sf. nostru Mitropolit Nicolae pentru grija ce a purtat acestei lucrări de mare însemnătate. A mulțumit d. prof. I. D. Ștefănescu și d. pictor Avachian pentru recepționarea picturii. Astfel la Sf. Nicolae se împreună prăznuirea ierarhului nostru cu prăznuirea Catedralei mitropolitane, monument arhitectonic și de artă, maica tuturor bisericilor din Mitropolia Ardealului.

*

La rugăciunea de seara din 27 octombrie a. c. de la capela Institutului nostru Teologic a avut

loc aniversarea a 100 ani de cînd mitropolitul Andrei Șaguna a așezat pe primul duhovnic al Institutului (ieromonahul Gherman din purcării Brașovului) și 30 ani de cînd mitropolitul Nicolae Bălan a sfințit capela, al cărei ctitor este (27 oct. 1935). Au fost prezenți: P. C. consilier I. Vlad, ca delegat al Inalt Prea Sfințitului nostru Mitropolit Nicolae, profesorii în frunte cu P. C. rector S. Vlad, duhovnicii, studenții teologi.

După rugăciunea de seara, a luat cuvîntul P. C. pr. Simion Radu, duhovnic al Institutului nostru. P. C. Sa a arătat că prin numirea în 1865 a ierom. Gherman ca duhovnic și prin „Instrucțiunea” ce i-a dat despre felul cum trebuie să fie duhovnicul, vlădica Andrei Șaguna este ctitorul educației duhovnicești la școala această teologică. În cei 100 de ani (1865—1965) am avut 18 duhovnici, între care Dimitrie Cunjan a fost duhovnic și profesor de cîntări bisericesti și tipic vreme de 33 ani. Faptul că — în lipsa unei capele — rugăciunea se făcea uneori în bisericile din oraș, alteori în săli de curs sau în aulă, constituia totuși o lipsă, ce trebuia înlăturată. Aceasta a făcut-o mitropolitul Bălan, care a zidit capela, în care ne rugăm și astăzi. Capela este o operă de artă și ca arhitectură și ca pictură (lucrarea pictorului A. Demian). Valoarea ei artistică este ridicată prin iconostasul de la sfîrșitul sec. 17, adus în capelă de la biserică din Bungard, zidită de negustorii macedoneni și greci din Sibiu. În felul acesta studenții teologi au primit un lăcaș de închinare, în care să se roage și să primească îndrumări de educație sănătoasă. Ei au putut împlini studiul cu rugăciunea, munca cu evlavia, pregătindu-se astfel să fie buni slujitori ai altarului și vrednici cetățeni ai patriei. Vorbind despre rostul capelei, P. C. duhovnic S. Radu a încheiat cu apelul de a lucra pentru slava Bisericii, înflorirea patriei și binele omnirii întregi.

Studenții teologi au cîntat: „Cu adevărat mare este taina creștinătății” și alte imne bisericesti. A fost o prăznuire caldă, sobră și emoționantă.

*

Conflictul ascuțit dintre integriștii și progresiștii catolici francezi face pe episcopii francezi să apeleze mereu la împăcare, însă fără rezultat. Integriștii sînt împotriva oricărei schimbări în Biserica rom. cat. franceză, chiar și împotriva schimbărilor introduse de episcopii francezi după îndrumările Conciliului II Vatican. Progresiștii catolici vor să meargă mai departe pe calea înnoirii: ei cer schimbări radicale. O spune cardinalul Felin, arhiepiscop de Paris, într-o conferință din septembrie a. c.: unii preoți rerabdători „cred că trebuie să meargă mai departe decît e prescris”, alții „refuză orice schimbare sau se neliniștesc în mod anormal de directivele episcopale inspirate din reformele conciliare”. Unii „profeți” spun că e zdruncinată „încrederea preoților în sacerdoțiul lor și în păstorii (episcopii) lor”.

Episcopul auxiliar Alfred Ancel de Lyon într-o scrisoare adresată preoților, recunoaște că dezbinarea dintre integriști și progresiști este foarte gravă. „Ce trist exemplu dăm noi fraților noștri protestanți sau ortodocși. Ei ar putea să ne spună: înainte de a veni la o reuniune ecumenică, faceți mai întii pace între voi”. Din scrisoare rezultă că dezbinarea n-are numai cauze bisericesti, ci și sociale. Privit bisericeste, integriștii sînt cei ce cer să nu se schimbe nimic și se revoltă împotriva oricărei înnoiri, progresiștii sînt cei ce vor să aibă o înnoire rapidă și multilaterală. Din punct de vedere social, în grupa integriștilor s-au adunat: repatriații din Algeria (care și-au părăsit fabricile, prăvăliile moșiile), cei ce sînt legați de regimurile trecute (monarhiști, nobili, etc.). Integriștii reprezintă deci pături sociale reacționare. Progresiștii sînt: „bărbați și femei care suferă și nu mai pot suporta situația actuală”, situație care menține

„inegalități ce nu mai pot fi acceptate“ — apoi cei ce au condiții de viață și de muncă inumane (au salarii foarte mici, trăiesc în permanență nesiguranță, mici agricultori reduși la mizerie, muncitori înjosiți, etc.). Aceștia cer să fie înlocuită „ordinea stabilită“ de o nouă ordine a dreptății sociale și frățietății. E de înțeles de ce aceste două grupe nu se pot împăca. Cu toate apelurile episcopatului la unitate. De aici și „atacurile și insultele aduse public împotriva episcopilor“ de ambele grupe.

Opinia publică socotește că există o singură cale de unitate în Biserică: aceea a progresului. Atâta vreme cât Biserică — prin papa și unii episcopi — sub masca unei atitudini neutre, de compromis, vrea să salveze orânduiri bazate pe nedreptate și să liniștească pe progresiști cu câteva reforme neesențiale, lupta dintre grupele acestea vor continua. Vremea noastră cere Bisericilor o înnoire totală și o angajare hotărâtă, fără echivoc, alături de lupta popoarelor pentru pace și progres social.

*

Consiliul Ecumenic al Bisericilor a înmănat primului ministru britanic, H. Wilson, rezoluția asupra Rhodesiei adoptată de Comisiunea Bisericilor pentru afacerile internaționale a C.E.B., care cere să se dea o Constituție acceptabilă pentru întreg poporul rodesian și ca Anglia „să reziste cu mijloacele de care dispune la orice încercare a minorității albe de a forța independența“. Revista ecumenică „New Christian“, care apare la Londra, scrie că dacă guvernul din Rhodesia de Sud ar declara independența în mod unilateral ar fi necesară „o acțiune directă împotriva guvernului rodesian“. „A nu proteja patru milioane de rodesieni împotriva exploatării de către o minoritate albă, ar constitui o crimă împotriva umanității“.

*

Cardinalul Jaeger, arhiepiscop de Paderborn (R.F.G.) a recunoscut că astăzi nici un creștin „nu se poate îndoii de originea Mișcării ecumenice așa cum s-a manifestat ea în afara Bisericii catolice în secolul nostru. Ea este opera Sfântului Duh“. Sînt recunoașteri semnificative dacă ne gândim că nu cîtuși mulți ani în urmă papii au condamnat Mișcarea ecumenică.

*

Juriul din Alabama (S.U.A.) a achitat pe Thomas Coleman, care a ucis pe studentul teolog episcopalian Jonathan Daniels, pentru că acesta participa la lupta pentru drepturile civile ale negrilor. Episcopul episcopalian John E. Hines a condamnat public sentința de achitare și a cerut să se revizuiască sistemul judecării de către juriu, căci aplicarea acestui sistem de oameni cu prejudecăți rasiste duce „la sacrificarea justiției pe altarul“ acestor prejudecăți. Robert Spike, director executiv al Comisiei Religie și Rasă a Consiliului Național al Bisericilor din S.U.A. a afirmat că sentința e „o abominabilă caricatură a Justiției“ și „un permis de a ucide acordat unui om împotriva altui om“.

*

Prima adunare națională a evanghelicilor din Anglia s-a pronunțat în favoarea unui studiu a poziției evanghelice față de mișcarea ecumenică, de denominaționalism și de constituirea unei „Biserici evanghelice unite“. Delegații au adoptat de asemenea o rezoluție, care subliniază că ei nu pot admite concepția romano-catolică despre liturghie, despre succesiunea apostolică drept unic mijloc de validare a slujitorilor Bisericii, ca și refuzul romano-catolicilor de a accepta sacerdoțiul universal și Biblia ca autoritate supremă în materie de doctrină și morală. „Unitatea creștină — se spune în rezoluție — are prin esență caracter spiritual, o unitate mai mult în dragoste decît o uniformitate de structură. Noi salutăm mișcarea pentru unitate a diferitelor Biserici vizibile și afirmăm că această unitate trebuie să fie bazată pe revelația biblică a adevărului (divin) nu pe considerații de oportunitate, echivoc și compromis“.

Cardinalul Alfrink, arhiepiscop de Utrecht (Olanda) a afirmat — într-o conferință ținută în septembrie a. c. la Roma — că nu numai în Olanda, ci peste tot în Biserica romano-catolică (chiar și la Roma), există o atitudine „antiromană“, care se manifestă în condamnarea unor „metode ale aparatului guvernamental roman (=curiei papale)“ și a felului cum unele persoane folosesc aceste metode. De altfel Conciliul II Vatican a cerut să se facă o reformă a Curiei papale, între altele în sensul ca ea să nu fie numai „romană“ (formată din italieni), ci să fie reprezentate toate Bisericile catolice. De asemenea se condamnă centralismul absolut, care înăbușă orice inițiativă locală, și ia măsuri fără a se cunoaște situația de pe teren.

*

Conciliul II Vatican a cerut ca episcopatul catolic să fie reprezentat pe lângă papa de un sinod al episcopilor, care să fie permanent și să fie for superior față de Curia papală. Papa Paul VI a hotărît (în septembrie 1965) înființarea si-

nodului episcopal însă sinodul nu va fi permanent, ci va fi convocat de papa cînd și unde va crede el de cuviință. De asemenea sinodul va discuta problemele, fixate de papa. Hotărârile sinodului au caracter deliberativ, deci ca sfat și informare, de care papa nu-i obligat să țină seama. Curia papală rămîne tot organul permanent, prin care papa conduce Biserica romano-catolică.

În Biserica Ortodoxă, sinodul ecumenic care cuprinde reprezentanți ai tuturor Bisericilor ortodoxe — este forul suprem, care ia hotărâri valabile pentru întreaga Biserică. În Biserica rom. cat. „sinodul episcopal“ n-are nici o putere. De altfel și hotărârile Conciliului II Vatican nu sînt valabile decît după ce papa le-a aprobat. Așa că papa rămîne șeful absolut, infailibil al Bisericii rom.-catolice, Conciliile și sinoadele episcopilor fiind întru totul supuse lui.

Biserica Ortodoxă n-a recunoscut și nu va recunoaște niciodată primatul și infailibilitatea papii.

Sfântul Ioan Gură de Aur despre vorbire

Vorbirea este desigur o însușire de seamă a omului. Ca înțință rațională, singur omul are această facultate, prin care își exteriorizează gândurile și simțirile sale. În viața noastră omenască, graiul sau vorbirea primește astfel o importanță deosebită. Limba noastră, vorbirea noastră arată lăuntricul nostru, însăși înțința noastră, preocupările, intențiile, bucuriile sau trîmîntările noastre.

Vorbirea este prima și nemijlocita cale prin care venim în legătură cu semenul nostru, cu ceilalți oameni. Folosit deci în direcția fireștii lui destinații, graiul constituie un factor de prim ordin, de progres, de apropiere, de întrajutorare și de înălțare a oamenilor, așa după cum o limbă folosită cum nu trebuie poate aduce mari rele în lume. Din acest motiv, Sf. Scriptură ne dă nenumărate îndemnuri în folosirea cuviincioasă, numai și numai spre zidire, a acestui minunat dar pe care îl avem și care este vorbirea. Mîntuitorul Iisus Hristos ne pomenește astfel ca cuvîntul nostru să exprime totdeauna adevărul, „așa, așa“ și „nu, nu“, să fie adică mereu cinstit, loial (Matei 5, 37), iar Sf. Apostol Pavel de pildă ne îndeamnă ca „cuvînt urît să nu iasă din gura noastră“ (Ef. 4, 28), ci dimpotrivă, el „să fie totdeauna plăcut, dres cu sare“ (Col. 4, 6), cu gust adică, cu sens, „spre zidirea și folosul celor care ascultă“ (Ef. 4, 28).

Pe linia acestor îndemnuri este și învățătura Sf. Ioan Gură de Aur. Ca adînc cunoscător al vieții și al sufletului omenesc, Sf. Ioan Gură de Aur acordă vorbirii, în omiliile sau cuvîntările sale, importanța care i se cuvenea, îndemnîndu-și credincioșii, și pe noi totodată, la cît mai buna ei folosire.

Sf. Părinte ne învață astfel să ne amintim mereu că sîntem cele mai alese făpturi ale Ziditorului și că, dîndu-ne vorbirea, Dumnezeu ne-a pus în gură „mir de mult preț“, din care pricină nu ne este permis să scoatem din ea cuvinte urît mirositoare. „Ești om, — spune Sf. Ioan — de aceea nu vărsa din gura ta otrava aspidelor. Ești om, de aceea nu te face fiară sălbatică. De aceea ți s-a dat gură, nu ca să muști, ci ca să vindeci ranele altora“. „Urechile și auzul — relevă Sf. Părinte — ni s-au dat nu ca să primim cuvinte de batjocură, ci de mîntuire“, la fel și „gura nu ni s-a dat ca să grăim vorbe proaste, ci cuvinte demne și înțelepte“. Se arată de asemenea că avem „stomac nu pentru a-l sparge cu mîncările, ci ca să putem trăi și gîndi“, la fel și gura ni s-a dat pentru a vorbi numai cele ce „se cuvînt“.

„Din prisosința inimii grăiește gura — spune Mîntuitorul. Omul cel bun din comoara cea bună a inimii scoate cele bune, iar omul cel rău din comoara cea rea scoate cele rele“ (Matei

12, 35). Așa se face că pălăvrăgeala, vorbele de prisos vădesc adesea un suflet sec; ies de cele mai multe ori „dintr-un spirit pustiu“ — ne încredințază Sf. Ioan Gură de Aur. „Cel ce vorbește multe nu face nimic, pe cînd cel ce lucrează mult nu vorbește nimic fără timp și fără rost“. Ba mai mult, cuvintele premerg adesea înseși îndeletnicirile noastre, fie bune, fie rele. „Vorbele sînt căile pe care călătoresc faptele“ — spune Sf. Ioan Gură de Aur.

O gură spartă, o limbă necontrolată, nestruinită, aduce celor din jur o mulțime „de rele — ne arată Sf. Ioan Gură de Aur — ca de pildă: case stricate, prietenii rupte și alte mii de păcate“. După cum sînt situații cînd o singură vorbă bună, spusă la timp potrivit, alină dureri și vindecă răni pe care nimic altceva nu le-a putut tămădui. „Sînt împrejurări cînd un singur cuvînt poate să ridice pe omul zdrobit de dureri, mai mult chiar decît toți banii din lume“.

Pentru a arăta mai bine creștinilor rostul vorbirii și pentru a nu-i lăsa să cadă în batjocoriri și jigniri reciproce care totdeauna măresc răul, Sf. Ioan Gură de Aur recurge la următoarea comparație: „Gura — spune el — este o ușă, de aceea închide-o bine, pentru a împiedica curentul să pătrundă înăuntru. De pildă te-a insultat cineva, te-a bîrfit. Închide bine gura, căci dacă o vei deschide, vei stîrni curentul și imediat vei stinge lumina. Nu vezi că la case cînd sînt deschise două uși se formează înăuntru un curent puternic care răstoarnă totul? Pe cînd dacă închizi una din ele nu se formează curent, pentru că curentul nu mai are puterea pe care o avea la început. Tot așa se petrece și cu oamenii: Două sînt ușile prin care intră curentul cel tare, vreau să spun duhul înșelăciunii: gura ta și gura celui care te batjocorește și necinstește. Deci dacă o închizi pe a ta, iată că ai stîns cu totul puterea curentului, pe cînd dacă o deschizi — curentul este neîmpiedicat“, provocînd mult rău și multă pagubă celor împricinați. De aceea, Sf. Ioan Gură de Aur vine și cu învățături și sfaturi ca acestea: „Să ne îngrijim mădularele noastre și să nu ne ascuțim limba unii împotriva altora și nici să vorbim cuvinte grele săpînd cinstea aproapelui, aruncîndu-ne și azvîrlîndu-ne unii împotriva altora. Ce folos ai de post și de privegheri cînd limba îți este ca beată, vîrsînd din ea lucruri urite și devenindu-ți un canal de scurgere a murdărilor“. „Să ne înfrînăm limba și să o deprindem a fi plăcută. Nu de aceea ne-a dat-o Dumnezeu ca să hulim și ca să batjocorim, sau ca să ne defăimăm unii pe alții, ci ca să lăudăm pe Dumnezeu, ca să vorbim lucruri din acelea care sînt spre edificare, spre folosința semenilor noștri“. „Pentru aceea ți-a dat Dumnezeu gură și limbă

(Continuare în pag. 4)

Sfântul Grigorie de Nisa

Face parte din treimea Capadochiană, alături de Sf. Vasile cel Mare și Sf. Grigorie de Nazianz. S-a născut pe la anul 335 în Cesarea Capadochiei. Este fratele mai mic al Sf. Vasile cel Mare, față de care totdeauna a avut un deosebit respect și care i-a fost îndrumător și învățător. De aceea Sf. Grigorie îl numește „părintele și dascălul” său. El și-a desăvârșit studiile la cele mai înfloritoare școli filozofice ale timpului, având ca profesor pe renumitul Libaniu. Datorită atmosferei religioase care exista în familia sa el îndrăgi Biserica și a ajuns pînă la treapta de citeț. Indemnurile fratelui său Vasile și ale prietenului său Grigorie de Nazianz, îl fac să se retragă la mănăstirea întemeiată de fratele său Vasile, pe malurile râului Iris din Pont. Aici a stat 10 ani, pînă la anul 371, cînd Sf. Vasile îl alege episcop de Nisa, o mică localitate în partea extrem răsăriteană a Capadochiei. Această eparhie era sub ascultarea fratelui său Vasile din Cezarea Capadochiei. Ca episcop nu s-a distins prin calități pastorale, administrative. Această lipsă a completat-o prin învățătura și credința sa profundă. Situația Bisericii ortodoxe era grea pe vremea aceea, deoarece ereticii arieni o atacau din toate părțile. După cîțiva ani de păstorire pe la anul 376 arienii au reușit — cu vicșug — să-l înlăture pe Sf. Grigorie din scaun. De la anul 378 — după moartea împăratului arian Valens — el se întoarce cu triumf în mijlocul credincioșilor săi. Moartea fratelui său Vasile face ca Grigorie de Nisa să rămîna unul din cei mai autorizați apărători ai ortodoxiei în Asia Mică.

La anul 379 a luat parte la un sinod din Antiohia, unde remarcîndu-se prin calitățile sale a fost încredințat cu misiunea de inspector bisericesc în Pont, Palestina și Arabia. În acest timp el este ales mitropolit de Sevasta, în Armenia, unde a fost reținut — după cum zice el — cîteva luni ca „într-o captivitate babilonică”.

La anul 381, participă la al doilea sinod ecumenic, unde ca delegat al sinodului, a ținut o

Sf. Ioan Gură de Aur...

(Urmare din pag. 3)

ca să-i mulțumești Lui, ca să zidești pe alții, dar cînd tu strici în loc să zidești, este mai bine a tăcea și niciodată a nu mai vorbi. Căci și miinile zidarului sînt demne de tăiat, dacă în loc să clădească, strică”.

O limbă curată și cinstită este o adevărată podoabă a omului. „Ce poate fi mai plăcut ca gura unui credincios, care scoate cuvinte minunate?” — se întreabă Sf. Ioan. Pentru un astfel de dar, sau „pentru a ajunge la această țintă nu ni se cer cheltuieli mari”. Trebuie dragoste de oameni, inimă bună și largă, care învață și deprind gura „să vorbească cuvinte plăcute” după urma căroră „vom avea un mare cîștig”.

După cuvîntul Apostolului, cuvîntul nostru să „fie dres cu sare”, căci „dacă cuvîntul este dres cu sare, chiar dacă este îndreptat către un sufiel dezmiardat îl va întoarce de la ușurătatea lui. Chiar sufletul îndărătnic se înmoaie, cînd cuvîntul care i se adresează este cu har. Nu fii deci greoi la cuvînt și nici ușurel, ci să cauți totdeauna să fii serios, dar în același timp și plăcut”, urmînd pilda Sf. Apostol Pavel care, deși întristat din cauza mulțimii zeilor pe care i-a găsit în Atena, dus înaintea areopagului „nu le-a zis atenienilor: O, smintijilor, ci: Bărbați atenieni...”.

*

Să luăm deci aminte la aceste frumoase îndemnuri ale Sf. Ioan Gură de Aur, folosindu-ne cu toată grija acest minunat dar pe care îl avem și care este vorbirea, punînd-o totdeauna numai în slujba binelui, folosind-o numai și numai spre zidirea cea dintre noi, spre bucurie și pace în lume.

Gh. P.

cuvîntare la moartea fostului președinte al acestuia, patriarhul Meletie din Antiohia. Ortodoxia lui s-a manifestat aici așa de strălucit, încît a fost numit „stîlp al ortodoxiei”, iar împăratul Teodosie prin legea din 30 iulie 381, îl numără printre episcopii care constituiesc garanția ortodoxiei, hotărînd ca în dieceza Pontului să fie priviți ca eretici, toți cei care nu vor sta în comuniune cu Grigorie de Nisa.

Pe la anul 385 — datorită faimei pe care a cîștigat-o ca orator — este chemat la Constantinopol, unde rostește numeroase cuvîntări. După aceea, pe la anul 394, îl întîlnim din nou la Constantinopol, la un sinod, luînd parte și la sfințirea unei biserici de acolo. După această dată nu mai avem știri despre el. Probabil a murit la anul 394 sau 395. Sfînta noastră Biserică a stabilit ca dată de pomenire a Sf. Grigorie de Nisa ziua de 10 ianuarie.

Așa după cum am spus la început Sf. Grigorie de Nisa face parte din treimea Capadochiană. Toți trei au luptat, fiecare în felul lui, pentru triumful ortodoxiei. Sf. Vasile s-a distins ca om de conducere, Sf. Grigorie de Nazianz ca orator iar Sf. Grigorie de Nisa mai mult ca gînditor. Aceste caracteristici ale lor au făcut să se zică, că: Vasile era brațul care lucrează; Grigorie de Nazianz, gura care vorbește iar Grigorie de Nisa, capul care cugetă. Această caracterizare arată că ei s-au completat armonios unul pe altul și prin munca lor dezinteresată au ridicat foarte mult prestigiul ortodoxiei.

Sf. Grigorie de Nisa a căutat ca ideile sale să le expună totdeauna cît mai precis și să le armonizeze în așa fel ca să fie cît mai bine înțelese.

Sf. Grigorie de Nisa ne arată că pe Dumnezeu îl putem cunoaște printr-o credință tare, care să fie desprinsă din Sf. Scriptură și tradiția părinților bisericești, în care se găsește tot adevărul creștin. Dumnezeu este duh netruesc și prezent peste tot. Cunoașterea lui Dumnezeu este scopul vieții noastre, este aducătoarea mîntuirii noastre.

Misterul Sfintei Treimi ocupă un loc de frunte în teologia Sf. Grigorie de Nisa, deoarece în vremea lui se discuta foarte mult despre legătura ce există între cele trei persoane dumnezeiești: Tatăl, Fiul și Sf. Duh. El dezvoltă credința în Dumnezeu unul și întreit în persoane. Astfel: Tatăl este Tată și nu Fiul, Fiul este Fiul și nu Tată, iar Sf. Duh nu e nici Tată nici Fiul. Tatăl a născut pe Fiul și a purces pe Duhul Sfînt. Tatăl este nenăscut, Fiul este născut iar Duhul Sfînt purces de la Tatăl.

Divinitatea Mîntuitorului o stabilește, Sf. Grigorie de Nisa, pornind de la izvoarele credinței. El a consolidat învățăturile înaintașilor săi, a adîncit dovezile biblice, alegîndu-le și dezvoltîndu-le cu multă strictețe. În disputa lui cu Apolinariu despre natura omenească a lui Hristos, el opune argumentelor filozofice ale acestuia, depozitul credinței, căci Sf. Scriptură propovăduiește limpede natura deplin omenească a lui Hristos. Hristos a avut fire umană integrală, adică trup real și suflet rațional și a avut firea divină completă. Cele două firi sînt strîns unite între ele, alcătuiind o singură persoană. Intruparea este unirea specială a celui omniprezent cu natura noastră, pentru a o face din nou asemenea cu Dumnezeu, aducîndu-se jertfă pentru mîntuirea noastră, pentru ridicarea din starea în care căzusem în urma păcatului original.

Sf. Fecioară Maria este născătoare de Dumnezeu. Hristos s-a născut în trupul Fecioarei ca un vas divin, nefăcut de mîna omenească. „Dacă nu recunoaște cineva pe Maria născătoare de Dumnezeu, — zice Sf. Grigorie — atunci este lepădat de către Dumnezeu”.

Sf. Duh este sfințitorul și desăvîrșitorul întregii făpturi, iar activitatea Sa cuiege cele mai bogate roade în unirea deplină și neîncetată a

întregii făpturi cu Creatorul în făptura cea nouă.

Starea noastră de la început a fost asemănătoare cu chipul lui Dumnezeu, o copie a bunătății Lui nesfîrșite, înzestrată cu toate bunurile. Deși noi sîntem ființe create, iar Dumnezeu este ființă necreată, noi sîntem înzestrați cu frumusețe, cunoaștere, iubire, libertate. Din asemănarea noastră cu Dumnezeu rezultă datoria de a participa la prototipul binelui. Noi, însă, ne-am decis liber împotriva binelui, căzînd astfel în păcat, care este o lipsă a ceva ce ar trebui să fie. Pentru a ne ridica din povara păcatului, Dumnezeu a trimis pe Fiul Său, pe Iisus Hristos, să ne mîntuiască și să ne răscumpere pe noi cei robiți. Roadele intrupării lui Hristos sînt viața, îndumnezeirea, izbăvirea de moarte și din tirania diavolului. Invierea lui Iisus Hristos devine pentru cei supuși morții principiul reîntoarcerii noastre la viața nemuritoare. Răscumpărarea are valoare universală, deoarece Dumnezeu ne-a chemat pe toți la credință, Cuvîntul a pus stăpînire pe toți, harul fiind la îndemîna oricui. Dobîndirea mîntuirii atîrnă numai de credința noastră. Dar aceasta se poate dobîndi nu numai prin puterile noastre, ci mai ales prin ajutorul lui Dumnezeu, care ne întărește slăbiciunea, aducîndu-ne curăție și îndumnezeire. Insușirea mîntuirii este astfel rezultatul conlucrării noastre cu Iisus Hristos cel preainălțat, care lucrează în Sf. Duh. Dacă această conlucrare va fi statornică, atunci răul va dispăre prin însăși natura sa. Păcătosul curățit se va îndrepta atunci către Dumnezeu, izbăvit de toată răutatea și vinovăția. „Dumnezeu totul în toate” va răsuna ca un cîntec de slavă a întregii făpturi răscumpărate și unite cu Dumnezeu, în bucurii nesfîrșite, în toți vecii.

Sf. Grigorie de Nisa ne arată că o continuare a intrupării Domnului în măsura îngăduită de firea noastră sînt Sf. Taine. Ele ne îngăduie să ne însușim efectele răscumpărării. Analizînd ființa, necesitatea și efectele Sfintelor Taine, el ne arată că renașterea e condiționată de credința noastră și că roadele trebuie să se arate în sfințenia vieții.

Botezul, care reproduce prin întreita cufundare moartea și învierea lui Hristos, este principiul indispensabil al înnoirii spirituale. Sf. Euharistie, care prin puterea binecuvîntării, preface pîinea și vinul în trupul și sîngele lui Hristos, îndumnezeiește prin prezența Cuvîntului, este hrana trupului și sufletului. Credința dreaptă și hotărîrea fermă de îndreptare morală sînt indispensabile pentru eficacitatea Sfintelor Taine.

Dar Sf. Grigorie de Nisa nu a fost preocupat numai de problemele teologice. El a condamnat în operele sale războiul și a binecuvîntat pacea. Comentînd fericirea a șaptea: „Fericii făcătorii de pace că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema” (Mt. 5, 9), el arată că războiul este rodul urii. El este tatăl dezastrului și al morții, el este o nenorocire obștească, ce depășește în dureri nenorocirile personale.

Dacă războiul este rod al urii, pacea, dimpotrivă, este rod al dragostei. Cultivarea dragostei produce pacea și o menține. Pentru a gusta din cele ce-s rîvnite de viață, observă Sf. Grigorie de Nisa, nimic nu e mai plăcut ca o existență în pace. Orice plăcere, spre a fi o plăcere, spune ei, are nevoie de pace.

Pacea condiționează totul: și bunăstarea și sănătatea și petrecerile în bine și distracțiile și orice îndulcește viața; toate nu valorează nimic fără bunul păcii.

Gîndirea teologică a Sfîntului Grigorie de Nisa se bucură de un loc important în istoria dogmelor. El s-a străduit să cuprindă ansamblul învățăturii de credință creștină în diferite opere bine încheiate, de a stabili raporturile lor față de rațiune, de a face teologia sa cît mai înțeleasă și de a o apăra împotriva ereticilor, dînd și bune sfaturi pentru trăirea în pace.

Diacon G. Voicu